DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 9 november 2000 *

I mål C-126/99,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Pretore di Torino (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

**Roberto Vitari**

och

**Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen,**

angående tolkningen av artikel 79 i Anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D.A.O. Edward samt domarna L. Sevón, A. La Pergola, P. Jann och M. Wathelet (referent),

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— R. Vitari, genom advokaten C. Cotto, Turin,

— Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen, genom advokaterna E. och M. de la Forest de Divonne, Turin,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske chefsrådgivaren G. Valsesia, i egenskap av ombud,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 6 juli 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

## Dom

1 Pretore di Torino har genom beslut av den 30 mars 1999, som inkom till domstolens kansli den 14 april samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt en fråga om tolkningen av artikel 79 i Anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade anställningsvillkoren).

2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan Roberto Vitari och Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (nedan kallad stiftelsen) angående avslutande av ett anställningsförhållande.

### Tillämpliga bestämmelser

*De gemenskapsrättsliga bestämmelserna*

3 Stiftelsen, som har sitt säte i Turin (Italien), har skapats genom rådets förordning (EEG) nr 1360/90 av den 7 maj 1990 om inrättandet av en europeisk

yrkesutbildningsstiftelse (EGT L 131, s. 1; svensk specialutgåva, område 16, volym 2, s. 3). Artikel 14 i denna förordning, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 2063/94 av den 27 juli 1994 (EGT L 216, s. 9; svensk specialutgåva, område 11, volym 32, s. 140), föreskriver följande:

"Personalbestämmelser

Stiftelsens anställda personal skall omfattas av de regler och förordningar som gäller tjänstemän och andra anställda vid Europeiska gemenskaperna.

Stiftelsen skall i förhållande till sin personal utöva de befogenheter som tillhör [tillsättningsmyndigheten].

Styrelsen skall i samförstånd med kommissionen anta lämpliga genomförandebestämmelser."

4 I artikel 4 första stycket i anställningsvillkoren anges följande:

"I dessa anställningsvillkor avses med *lokalt anställd* den som anställts enligt lokal praxis för att utföra manuellt arbete eller serviceuppgifter på en tjänst som inte är upptagen i [tjänsteförteckningen]."

5 I artikel 79 i anställningsvillkoren föreskrivs följande:

"Om inte annat följer av bestämmelserna i denna avdelning skall anställningsvillkoren för lokalt anställda, särskilt vad gäller

a) anställningsförfarande och uppsägning av deras avtal,

b) deras ledighet, och

c) deras lön,

fastställas av varje institution i enlighet med gällande regler och praxis på den ort där de skall tjänstgöra."

6 Stiftelsen har inte antagit särskilda regler för sina lokalt anställda utan tillämpar reglerna om anställningsvillkor för lokalt anställda i Italien, vilka har antagits av kommissionen (nedan kallade kommissionens regler). Artikel 3 i reglerna föreskriver att anställningsavtal kan ingås tills vidare eller på begränsad tid, men att anställningsavtal på begränsad tid endast får ingås på villkor att arbetsvillkoren eller arbetets art kräver att ett slutdatum fastslås.

7 Artikel 81.1 i anställningsvillkoren föreskriver slutligen:

"Tvister som uppkommer mellan institutionen och en lokalt anställd som tjänstgör i en medlemsstat skall avgöras av den domstol som är behörig enligt gällande lagstiftning på den plats där den anställde tjänstgör."

*Den nationella lagstiftningen*

8 Artikel 1 i den italienska lagen nr 230 av den 18 april 1962 om tidsbegränsade anställningsavtal (*GURI* nr 125, av den 17 maj 1962), i ändrad lydelse (nedan kallad lag nr 230/62), föreskriver att anställningsavtal i princip anses ingångna tills vidare och tillåter endast att ett anställningsförhållande tidsbegränsas i de fall som anges i samma bestämmelse, det vill säga för:

— säsongsbetonat arbete,

— ersättare för arbetstagare som är frånvarande på grund av sjukdom, graviditet, vila efter förlossning eller militärtjänst,

— arbete som är av extraordinär eller sällan förekommande art,

— arbeten i successiva etapper, som kräver specialistkunskap,

— produktion av bestämda föreställningar och radio- eller tv-program, eller

— vissa uppgifter på flygplatser.

9 Enligt artikel 2 i samma lag kan ett tidsbegränsat anställningsavtal, undantagsvis och med arbetstagarens föregående samtycke, förlängas en enda gång — varvid förlängningen inte får överskrida den ursprungliga avtalsperioden — under förutsättning att förlängningen är nödvändig på grund av tillstötande och oförutsebara omständigheter och avser utförandet av verksamheten i fråga. Om anställningsförhållandet fortsätter utöver den angivna gränsen, betraktas avtalet som ett tillsvidareavtal från den tidpunkt då det första tidsbegränsade avtalet ingicks.

10 I särskild lagstiftning föreskrivs ytterligare fall där avtal om tidsbegränsad anställning kan ingås.

## Tvisten vid den nationella domstolen

11 Roberto Vitari anställdes först av stiftelsen som extraanställd enligt ett tidsbegränsat avtal som förlängdes en gång och som sammantaget löpte från den 16 oktober 1995 till den 29 februari 1996. Roberto Vitari fick därefter en

tidsbegränsad anställning som lokalt anställd för perioden från den 1 mars till den 31 december 1996. Detta avtal förlängdes sedan till den 30 juni 1997, då stiftelsen ansåg Roberto Vitaris anställningsförhållande avslutat.

12 Roberto Vitari väckte då talan vid Pretore di Torino och gjorde gällande att, enligt italiensk lagstiftning, särskilt lag nr 230/62, stiftelsen inte kunde avsluta anställningsförhållandet, eftersom han måste anses ha en tillsvidareanställning från den 1 mars 1996, det vill säga den tidpunkt då han första gången anställdes som lokalt anställd.

13 Stiftelsen ansåg å sin sida att Roberto Vitari inte kunde åberopa den italienska lagstiftningen mot den, eftersom dess personal i enlighet med artikel 14 i förordning nr 1360/90, i dess ändrade lydelse, omfattas av "Förordningar och regler som skall tillämpas på tjänstemän och övriga anställda i Europeiska gemenskaperna".

14 Pretore di Torino var osäker på förhållandet mellan den nationella arbetsrättsliga lagstiftningen och anställningsvillkoren, och särskilt tolkningen av artikel 79 i anställningsvillkoren, varför den vilandeförklarade målet och ställde följande tolkningsfråga till domstolen:

"Skall artikel 79 i [anställningsvillkoren] — i den del det föreskrivs att 'anställningsvillkoren för lokalt anställda, särskilt vad gäller

a) anställningsförfarande och uppsägning av deras avtal,

b) deras ledighet, och

c) deras lön,

[skall] fastställas av varje institution i enlighet med gällande regler och praxis på den ort där de skall tjänstgöra' — tolkas så, att europeiska institutioner har rätt att göra avsteg från nationell rätt och att därigenom enbart gemenskapsrätten blir tillämplig, eller så, att en skyldighet likväl föreskrivs att iaktta nationell lagstiftning, i synnerhet om denna är tvingande?"

## Tolkningsfrågan

*Parternas yttranden*

15 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 79 i anställningsvillkoren skall tolkas så, att den inte hindrar en gemenskapsinstitution från att ingå ett tidsbegränsat anställningsavtal med en lokalt anställd, trots att den nationella lagstiftningen som tillämpas i den medlemsstat där den lokalt anställde tjänstgör innebär ett krav på tillsvidareanställning.

16 Roberto Vitari anser att, med hänsyn till att artikel 79 i anställningsvillkoren hänvisar till gällande regler och praxis på den ort där den lokalt anställde tjänstgör, artikel 3 i kommissionens regler och artiklarna 1 och 2 i lag nr 230/62 kompletterar varandra. Dessa bestämmelser begränsar just antalet fall där stiftelsen kan ingå tidsbegränsade anställningsavtal.

17 Stiftelsen anser å sin sida att den hänskjutande domstolens fråga är ovidkommande, eftersom kommissionens regler, såsom de har tillämpats i förevarande fall, överensstämmer med de nationella bestämmelserna om tidsbegränsade anställningsavtal. Stiftelsen har anmärkt att detta rättsområde i Italien regleras av ett stort antal lagar och kollektivavtal, enligt vilka det sedan slutet av 1980-talet är lättare än tidigare att ingå tidsbegränsade avtal.

18 Stiftelsen har i andra hand gjort gällande att ordalydelsen i artikel 79 i anställningsvillkoren visar att gemenskapslagstiftaren inte har ålagt institutionerna en plikt att strikt iaktta lagstiftningen i den medlemsstat där de lokalt anställda tjänstgör. De kan tvärtom, i syfte att bestämma dessa anställdas anställningsvillkor, anta självständiga regler, vilka emellertid måste inspireras av de principer som är tillämpliga i medlemsstaten i fråga.

19 Kommissionen har med hänvisning till generaladvokaten Capotortis förslag till avgörande i mål 105/80, Desmedt, där dom meddelades den 25 juni 1981 (REG 1981, s. 1701), understrukit att reglerna för lokalt anställda är av blandkaraktär genom att de består av både gemenskapsrättsliga och nationella regler. Den nationella lagstiftningen har härvid till uppgift att begränsa gemenskapsinstitutionernas normgivningsmakt och att reglera de frågor som inte behandlas av de gemenskapsrättsliga reglerna.

20 Kommissionen har dock med hänvisning till domstolens dom av den 3 oktober 1985 i mål 232/84, Tordeur m.fl. (REG 1985, s. 3223), gjort gällande att tillämpningen av nationella bestämmelser inte får leda till ett intrång i gemenskapsinstitutionernas autonoma sfär. Kommissionen menar därför att det skulle innebära ett intrång i tillsättningsmyndighetens exklusiva behörighet vad avser att anställa personal om det — som sanktion för att en institution inte har iakttagit en nationell bestämmelse — anses att en institution har ingått ett avtal om tillsvidareanställning med en anställd, trots att det egentliga avtalet avser anställning på begränsad tid.

*Domstolens bedömning*

21 Enligt artikel 3 i kommissionens regler skall de anställningsavtal som ingås med lokalt anställda som tjänstgör i Italien i princip vara avtal om tillsvidareanställning. Undantag medges endast om arbetsvillkoren eller arbetets art kräver att ett slutdatum fastslås. Härvid föreligger ingen motsägelse mellan denna bestämmelse och relevanta nationella bestämmelser, eftersom båda föreskriver tillsvidareanställning som huvudregel.

22 De nationella reglerna som den hänskjutande domstolen har hänvisat till är mer precisa i det att de uttryckligen anger i vilka undantagsfall som tidsbegränsade avtal kan ingås.

23 Artikel 79 i anställningsvillkoren ger dock inte stöd för slutsatsen att den nationella rätten i den stat där den lokalt anställde tjänstgör skall tillämpas oavkortat på anställningsförhållandet mellan en gemenskapsinstitution och en lokalt anställd. Det framgår nämligen av nämnda artikel att anställningsvillkoren för lokalt anställda skall "fastställas av varje institution i enlighet med gällande regler och praxis" i den stat där dessa tjänstgör, vilket endast innebär att de regler som institutionen antar inte får stå i strid med grundläggande regler i tillämplig nationell rätt.

24 Som framgår av punkt 21 i förevarande dom står artikel 3 i kommissionens regler emellertid i överensstämmelse med den grundläggande inriktningen i den italienska lagstiftningen.

25 Mot denna bakgrund ankommer det på den hänskjutande domstolen att i enlighet med artikel 81.1 i anställningsvillkoren kontrollera om Roberto Vitaris arbetsuppgifter var sådana att det var berättigat att ingå ett tidsbegränsat avtal med honom enligt artikel 3 i kommissionens regler. Såsom generaladvokaten har

framhållit i punkt 32 i sitt förslag till avgörande innehåller begäran om förhandsavgörande i vilket fall som helst inte några upplysningar som gör det möjligt för EG-domstolen att göra någon som helst bedömning i detta avseende.

26 För det fall att den hänskjutande domstolen skulle anse att artikel 3 i kommissionens regler har åsidosatts i förevarande fall, genom att arbetsvillkoren eller arbetets art inte krävde att ett slutdatum fastslogs, ankommer det på denna domstol att återställa ordningen genom att omvandla den tidsbegränsade anställningen till en tillsvidareanställning.

27 En sådan följdverkan av att artikel 3 i kommissionens regler inte har iakttagits kan inte anses som ett intrång i gemenskapernas institutioners och organs autonoma sfär. Förhållandena i det ovannämnda målet Tordeur m.fl. skiljer sig helt från förhållandena i förevarande fall, varför domen i nämnda mål inte kan åberopas för en motsatt ståndpunkt.

28 Domen i det ovannämnda målet Tordeur m.fl. rör nämligen frågan huruvida gemenskapsrätten utgör hinder för att, i fall när gemenskapens institutioner anlitar ett personaluthyrningsföretag, på dessa institutioner tillämpa en nationell bestämmelse som föreskriver att den uthyrde anställde och den som köper uthyrningsföretagets tjänster anses bundna av ett avtal om tillsvidareanställning, om vissa bestämmelser om personaluthyrning åsidosätts.

29 Domstolen ansåg att, även om det socialrättsliga skyddet för den uthyrde anställde inte kan åsidosättas endast av den anledningen att hans tjänster hyrs ut till en gemenskapsinstitution, detta skydd inte får säkerställas genom åtgärder som innebär ett intrång i gemenskapsinstitutionernas autonoma sfär (domen i det ovannämnda målet Tordeur m.fl., punkt 27).

30 I förevarande fall är det emellertid just kommissionens regler, vilka stiftelsen tillämpar, som i artikel 3 föreskriver att det endast går att ingå anställningsavtal med lokalt anställda som tjänstgör i Italien på begränsad tid om arbetsvillkoren eller arbetets art kräver att ett slutdatum fastslås.

31 Mot denna bakgrund blir svaret på den hänskjutande domstolens fråga att artikel 79 i anställningsvillkoren skall tolkas så, att den hindrar en gemenskapsinstitution från att ingå ett tidsbegränsat anställningsavtal med en lokalt anställd, om detta strider mot institutionens egna regler tillämpliga på anställningsvillkoren för lokalt anställda, vilka grundas på regler och praxis i den stat där dessa tjänstgör. Det ankommer således på den hänskjutande domstolen att kontrollera om, enligt artikel 3 i kommissionens regler, den lokalt anställdes arbetsvillkor eller hans arbetes art har krävt att avtalet dem emellan skall vara tidsbegränsat. Om svaret är nekande, ankommer det på den hänskjutande domstolen att omvandla den tidsbegränsade anställningen till en tillsvidareanställning.

## Rättegångskostnader

32 De kostnader som har förorsakats kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 30 mars 1999 har ställts av Pretore di Torino — följande dom:

**Artikel 79 i Anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna skall tolkas så, att den hindrar en gemenskapsinstitution från att ingå ett tidsbegränsat anställningsavtal med en lokalt anställd, om detta strider mot institutionens egna regler tillämpliga på anställningsvillkoren för lokalt anställda, vilka grundas på regler och praxis i den stat där dessa tjänstgör. Det ankommer således på den hänskjutande domstolen att kontrollera om, enligt artikel 3 i reglerna om anställningsvillkor för lokalt anställda i Italien, vilka har antagits av kommissionen, den lokalt anställdes arbetsvillkor eller hans arbetes art har krävt att avtalet dem emellan skall vara tidsbegränsat. Om svaret är nekande, ankommer det på den hänskjutande domstolen att omvandla den tidsbegränsade anställningen till en tillsvidareanställning.**

La Pergola Wathelet Edward

Jann Sevón

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 9 november 2000.

R. Grass A. La Pergola

Justitiesekreterare Ordförande på femte avdelningen